

Resultatstrategi för Sveriges
internationella bistånd i

Afghanistan

2014 – 2019

Resultatstrategi för Sveriges internationella bistånd i Afghanistan 2014–2019

1. Förväntade resultat

Resultatstrategin styr användningen av medel som anslås under anslagsposten Asien avseende Styrelsen för Internationellt Utvecklings-samarbete (Sida) för respektive budgetår. Strategin ska gälla under perio-den 2014-2019 och omfattar sammantaget 4,87 miljarder kronor¹.

Syftet med verksamheten är att bidra till en demokratisk, fredlig och hållbar utveckling med långsiktig ekonomisk tillväxt som kommer män-niskor som lever i fattigdom till del.

Verksamheten förväntas bidra till följande resultat:

Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättig-heter och frihet från förtryck

Med fokus på stöd till den egna förmågan

- Stärkt respekt för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på kvinnors och flickors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.
- Fler kvinnor och män deltar i stärkta demokratiska processer och utkräver ansvar från myndigheter och folkvalda företrädare.
- Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att tillhandahålla grundläggande tjänster.
- Stärkt kapacitet inom det civila samhället att arbeta för ökad respekt för mänskliga rättigheter och bidra till insyn och granskning av of-fentliga institutioner.

¹I det sammantagna beloppet 4,87 miljarder ingår tidigare beslutad strategivolym för 2014 om 620 miljoner kronor. Resterande 4,25 miljarder kronor utgår från den av Sverige avi-serade avsikten vid Tokyokonferensen i juli 2012 att stödja Afghanistan under perioden 2015-2024 med ett totalt indikativt volymspann om 8-8,5 miljarder kronor.

Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning

Med fokus på utbildning

- Fler flickor och pojkar har tillgång till förbättrad grundskole- och gymnasieutbildning
- Fler flickor och pojkar har möjlighet att slutföra sin skolgång

Med fokus på sysselsättning

- Ökat antal kvinnor och män har kunskaper och färdigheter som ökar möjligheterna till produktiv och hållbar sysselsättning

Med fokus på privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling

- Ökad produktivitet och förädlingsgrad inom lantbruket, samt hållbart nyttjande av naturresurser
- Förbättrade försörjningsmöjligheter för fattiga kvinnor och män på landsbygden inklusive förutsättningar att starta och driva kommersiella verksamheter

Med fokus på ekonomisk integration

- Förbättrad infrastruktur, tillgång till marknader och finansiella tjänster på landsbygden

2. Landkontext

Afghanistan tillhör världens fattigaste länder. Samtidigt pågår en konflikt i delar av landet och säkerhetssituation är svår. Det finns ett väpnat motstånd mot staten samt beväpnade grupper som kontinuerligt utför terror- och våldsdåd.

Sedan 2001 har en rad samhällsfunktioner etablerats och flera nationella val har hållits. Det finns dock stora brister avseende demokratisk styrning och förmåga att tillhandahålla grundläggande tjänster. Respekten för de mänskliga rättigheterna är svag och särskilt kvinnors och barns situation är allvarlig. Även andra grupper lever i stor utsatthet. Under konflikten har omfattande migration- och flyktingströmmar ägt rum,

både inom landet och över gränserna. Korruptionen tillsammans med den illegala narkotikaproduktionen utgör stora hinder för den ekonomiska och sociala utvecklingen i landet. Samtidigt pågår ett reformarbete för att förbättra demokratiska processer, samhällsstyrning, respekt för mänskliga rättigheter m.m.

Tillväxten sedan 2001 har varit god men till stor del driven av den omfattande internationella militära närvaron och höga bistånds nivåer. Politisk instabilitet, den problematiska säkerhetssituationen och det internationella trupptillbakadragandet har lett till en ekonomisk tillbakagång under 2013 och som beräknas fortsätta de närmaste åren. Staten behöver öka sina inkomster och lägga grunden för en hållbar ekonomisk tillväxt och social utveckling baserad på ökad sysselsättning och produktion.

Utbildningsnivån är låg i landet och lägst är den bland kvinnor på landsbygden. Arbetslösheten utgör en stor utmaning. Graden av produktiv sysselsättning bland kvinnor är låg. Få afghanska varor kan konkurrera på exportmarknader och lokalt dominerar billiga importvaror. Infrastrukturen är eftersatt och de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan stad och landsbygd är stora. Jordbruket utgör en tredjedel av ekonomin men är samtidigt lågproduktivt. Hälften av lantbruken är självförsörjande och har ingen eller liten koppling till marknader. Det är också på landsbygden de flesta fattiga återfinns.

3. Verksamhet

Vid Tokyokonferensen i juli 2012 gjordes en ömsesidig överenskommelse mellan Afghanistan och det internationella samfundet. I det så kallade Tokyoramverket har Afghanistan åtagit sig långsiktiga reformer inom fem områden². Sverige och det internationella samfundet har i sin tur förklarat sig beredda att sammantaget stödja Afghanistan med 16 miljarder dollar i bistånd fram till 2015 och att fortsätta med det senaste årtiondets bistånds nivåer till 2017.

²De fem områdena är: 1) demokrati och val, 2) samhällsstyrning, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter, 3) öppenhet inom offentliga finanser och bankväsendet, 4) skatteintäkter, budgetprocessen och lokal förvaltning, 5) hållbar tillväxt och utveckling.

Sverige aviserade vid Tokyokonferensen avsikten att stödja Afghanistan med fokus på *Five E's for Afghan Development*:

- *Empowerment* (stöd till den egna förmågan);
- *Education* (utbildning);
- *Employment* (sysselsättning);
- *Enterprise* (privatsektor- och landsbygdsutveckling) och;
- *Economic Integration* (ekonomisk integration)

Målgruppen ska främst vara människor som lever i fattigdom på landsbygden med särskilt fokus på kvinnor och barn. Ökad jämställdhet och kvinnors och flickors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter samt aktivt delta i samhällsutvecklingen ska genomsyra samtliga resultatområden.

Det svenska stödet ska bidra till genomförandet av Tokyoramverkets ömsesidiga åtaganden med fokus på att stödja afghanskt ägarskap och förmåga. Sverige ska verka för en samordnad insats från de olika FN-organen i landet. EU-gemensam programmering av biståndet ska eftersträvas för att bidra till en sammanhållen EU-politik. Verksamhetens genomförande ska även bidra till att uppnå de fem freds- och statsbyggande målen, samt principer för samarbete och ägarskap inom New Deal.³

Verksamheten ska genomföras med utgångspunkt i var biståndet kan göra störst nytta och bidra till varaktiga resultat och utan särskilt geografiskt fokus. Direkt samarbete med staten bör i möjligaste mån undvikas. Ansatsen väntas i huvudsak vara att ge långsiktigt stöd genom givargemensamma fonder, multilaterala organisationer och organisationer i det civila samhället. Andra samarbetsformer kan komma ifråga under strategiperioden. Mindre och i tid begränsade insatser kan stödjas om de är av analytisk, strategisk eller katalytisk karaktär, exempelvis med inriktning på fredsprocessen. Budgetstöd bedöms inte vara aktuellt för strategiperioden.

³De fem målen är: 1) inkluderande politik, 2) säkerhet, 3) rättvisa, 4) ekonomisk bas, 5) inkomster och service.

Konfliktkänslighet i genomförandet av biståndet är centralt. Säkerhetsläget och de begränsade möjligheterna till fältnärvaro bedöms även fortsättningsvis försvåra planeringen, genomförandet och uppföljningen av biståndet. Stor vikt ska därför läggas vid riskbedömning och riskhantering. Insatser med olika grad av risk bör kombineras för att öka möjligheterna att uppnå resultat. Även den omfattande korrruptionen och relaterade risker bör särskilt beaktas och hanteras.

Sverige bidrar för närvarande med ett omfattande humanitärt stöd i Afghanistan i enlighet med landets stora behov. Avsikten är att biståndet under strategiperioden ska kunna bidra till ett minskat behov av humanitärt stöd. Om situationen i landet försämras kan en ändrad inriktning av biståndet bli aktuell.

Stöd till den egna förmågan (Empowerment)

Sveriges bistånd ska bidra till stärkt demokratisk statsbyggnad, stärkt respekt för mänskliga rättigheter samt förbättrade möjligheter till öppenhet och ansvarsutkrävande. En ökad kapacitet inom offentliga institutioner att tillhandahålla grundläggande tjänster är prioriterad. Att stärka statens förmåga till resursmobilisering och förbättra den finansiella styrningen är av vikt. Kvinnors och flickors deltagande i samhällsliv, ekonomisk verksamhet, demokratiska processer och det civila samhället är begränsat. Ökad jämställdhet och kvinnors och mäns aktiva deltagande i demokratiska processer på olika nivåer utgör viktiga förutsättningar för en hållbar fredlig, ekonomisk och social utveckling. En viktig prioritering är att stärka kvinnors och flickors kunskap om och förmåga att åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Verksamheten kan även innefatta stöd till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt deltagande i fredsprocessen i enlighet med FN:s resolution 1325 och agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Ett oberoende civilt samhälle är viktigt för en demokratisk och fredlig utveckling i landet. I detta kan mediefrihet, nät- och yttrandefrihet samt sociala medier i syfte att öka medborgarnas och civilsamhällets möjlighet till insyn och granskning övervägas.

Utbildning(Education)

Antalet barn inskrivna i skolan till och med gymnasiet har ökat kraftigt det senaste årtiondet. Fortfarande saknar dock fyra miljoner barn i lågstadieålder tillgång till utbildning. Antalet barn som slutar skolan i förtid är högt och detta gäller särskilt för flickor. Bristande säkerhet, långa avstånd och få kvinnliga lärare är bidragande faktorer. Biståndet ska därför inriktas på att öka tillgängligheten och kvaliteten på utbildningen på grundskole- och gymnasienivå. Utöver flickor och barn på landsbygden kan även barn med särskilda behov prioriteras. Stöd till flickor att fortsätta inom högre utbildning kan också övervägas.

Sysselsättning(Employment)

Afghanistan har en av de yngsta befolkningarna i världen. Knappt 70 procent av befolkningen är under 25 år. Arbetslösheten och undersysselsättningen i landet är hög. Varje år lämnar en halv miljon ungdomar skolan för att söka arbete. Att öka människors anställningsbarhet till exempel genom läs- och skrivkunnighet är av vikt. Yrkesutbildning bör ske inom sektorer där behov av utbildad arbetskraft finns. Till följd av den ekonomiska omställningen i samband med en minskad internationell närvaro beräknas ett större antal kvalificerade personer friställas inom tjänstesektorn. Dessa kan genom vidareutbildning och förbättrad arbetsmarknadsinformation ges möjlighet att finna nya arbetstillfällen.

Privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling(Enterprise)

Att förbättra förutsättningarna för lantbruket och den privata sektorn är viktigt för en hållbar ekonomisk tillväxt i Afghanistan. Kvinnors bidrag till formell ekonomisk verksamhet är begränsat. En ökning av produktiviteten inom lantbruket är prioriterad. Diversifiering av produktionen och förädling av produkterna är viktigt för ökade inkomster och ekonomisk tillväxt. Kvarlämnade minor utgör ett utvecklingshinder. Ett hållbart nyttjande av naturresurser inom lantbruket kan bidra till att stärka lokalsamhällets motståndskraft mot negativa förändringar. En tryggad livsmedelsförsörjning och stärkta möjligheter att hantera katastrofer kan bidra till minskat beroende av humanitärt stöd. Förbättrade förutsättningar för att starta och driva kommersiella verksamheter är också viktigt. Tidigare erfarenheter har visat att liknande insatser kun-

nat genomförs även i de mest osäkra områdena i landet. Möjligheterna för stöd till alternativ försörjning i områden med omfattande illegal narkotikahandling ska undersökas.

Ekonomisk integration (Economic integration)

Den eftersatta infrastrukturen på landsbygden försvårar tillgången till marknader och grundläggande service såsom utbildning och hälsovård. Förbättrade förutsättningar för ett effektivt marknadsutbyte mellan landsbygd och stad är därför prioriterat.

4. Uppföljning

Formerna för uppföljning framgår av regeringens riktlinjer för resultatstrategier inom Sveriges internationella bistånd.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 10 00, Webb: www.ud.se

Omslag: UD KOM

Artikelnr: UD 14.030